

ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСУВАННЯМ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ НА РІЗНИХ РІВНЯХ ЕКОНОМІКИ

© 2015 ЧУБКА О. М., СКОРОПАД І. С.

УДК 330.146; 336.63

Чубка О. М., Скоропад І. С. Характеристика системи управління фінансуванням оборотного капіталу на різних рівнях економіки

Розглянуто управління фінансуванням оборотного капіталу на макро-, мезо- та мікроекономічних рівнях, адже на ці процеси впливають як соціально-психологічні чинники (вчинки людей), так і макроекономічне середовище, стан ділової привабливості тощо, тобто об'єктивні економічні процеси. Визначено вплив нормативно-правового забезпечення на формування та використання оборотного капіталу. Удосконалено понятійний апарат дослідження шляхом введення поняття «управління фінансуванням оборотного капіталу». Розкрито наукові засади функціонування системи управління фінансуванням оборотного капіталу в розрізі складових її елементів (об'єкт, суб'єкти, принципи, методи, функції, завдання, мета). Доцільність введення макро- та мезоекономічних рівнів управління фінансуванням оборотного капіталу обумовлена необхідністю формування сприятливих умов функціонування цієї системи з урахуванням поточних завдань економічної політики (макроекономічної стабілізації, зниження дефіциту бюджету, сприяння розвитку регіонів).

Ключові слова: оборотний капітал, управління, фінансування, мікрорівень, мезорівень, макроекономічний рівень.

Рис.: 1. **Бібл.:** 8.

Чубка Ольга Михайлівна – старший викладач, кафедра фінансів, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: oliachubka@gmail.com

Скоропад Ірина Станіславівна – кандидат економічних наук, доцент, кафедра фінансів, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: skoropad.ira@gmail.com

УДК 330.146; 336.63

Чубка О. М., Скоропад І. С. Характеристика системы управления финансированием оборотного капитала на различных уровнях экономики

Рассмотрено управление финансированием оборотного капитала на макро-, мезо- и микроэкономических уровнях, ведь на эти процессы влияют как социально-психологические факторы (поступки людей), так и макроэкономическая среда, состояние деловой привлекательности и т. д., то есть объективные экономические процессы. Определено влияние нормативно-правового обеспечения на формирование и использование оборотного капитала. Усовершенствован понятийный аппарат исследования путем введения понятия «управление финансированием оборотного капитала». Раскрыты научные основы функционирования системы управления финансированием оборотного капитала в разрезе составляющих ее элементов (объект, субъекты, принципы, методы, функции, задачи, цель). Целесообразность введения макро- и мезоэкономических уровней управления финансированием оборотного капитала обусловлена необходимостью формирования благоприятных условий функционирования этой системы с учетом текущих задач экономической политики (макроекономической стабилизации, снижения дефицита бюджета, содействия развитию регионов).

Ключевые слова: оборотный капитал, управление, финансирование, микроуровень, мезоуровень, макроэкономический уровень.

Рис.: 1. **Библ.:** 8.

Чубка Ольга Михайловна – старший преподаватель, кафедра финансов, Национальный университет «Львовская политехника» (ул. Степана Бандеры, 12, Львов, 79013, Украина)

E-mail: oliachubka@gmail.com

Скоропад Ирина Станиславовна – кандидат экономических наук, доцент, кафедра финансов, Национальный университет «Львовская политехника» (ул. Степана Бандеры, 12, Львов, 79013, Украина)

E-mail: skoropad.ira@gmail.com

UDC 330.146; 336.63

Chubka O. M., Skoropad I. S. Characteristics of the System for Management of Financing the Circulating Capital at Different Levels of the Economy

Management of financing the circulating capital at the macro, meso and micro levels has been considered, realizing that these processes affect both socio-psychological factors (deeds of people) and the macroeconomic environment, the business attractiveness and so on, i.e. objective economic processes. Influence of the regulatory environment on the forming and use of circulating capital has been determined. The conceptual framework of the study has been improved by introducing a concept of «management of financing the circulating capital». Scientific bases of functioning the system for management of financing the circulating capital in the context of its constituent elements (object, subjects, principles, methods, functions, tasks, target) are disclosed. Feasibility of introducing the macro-and meso-economic levels of management of financing the circulating capital has been substantiated due to the need to create favorable conditions for functioning of the system, taking into account the current tasks of economic policies (macroeconomic stabilization, reducing the budget deficit, assistance in development of regions).

Key words: circulating capital, management, financing, micro level, meso level, macro-economic level.

Pic.: 1. **Bibl.:** 8.

Chubka Olha M. – Senior Lecturer, Department of Finance, National University «Lviv Polytechnic» (vul. Stepana Bandery, 12, Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: oliachubka@gmail.com

Skoropad Iryna S. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Finance, National University «Lviv Polytechnic» (vul. Stepana Bandery, 12, Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: skoropad.ira@gmail.com

На даний час економіка України знаходиться в кризовому стані, тому необхідно шукати можливості щодо підвищення ефективності господарювання на всіх рівнях. Фінансовий стан суб'єктів господарювання значною мірою залежить від наявності та ефективності використання оборотного капіталу. Держава через нормативно-правові важелі може значи-

мо впливати на мікроекономічні процеси щодо формування оборотного капіталу, тобто рішення макрорівня суттєво впливає на певні показники, що утворюються на мікрорівні. Саме тому вдосконалення управління капіталом підприємств з боку держави та місцевих органів влади дасть можливість підприємствам через підвищення ефективності використання оборотного капі-

талу покращити показники їх фінансово-господарської діяльності і тим сам забезпечити збільшення валового внутрішнього продукту, надходжень до бюджету, тощо. Тому обрана тема дослідження є актуальна і сучасна.

Питання щодо управління оборотним капіталом висвітлено в наукових працях дуже широко, зокрема, багато науковців дають визначення цій дефініції. Наприклад, відомий економіст І. О. Бланк розуміє під управлінням оборотним капіталом «систему принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних із встановленням оптимальних параметрів його обсягу та структури, задоволенням потреб підприємства в окремих його видах і залученням з різних джерел і в різноманітних формах для здійснення господарської діяльності підприємства, забезпеченням умов оптимізації процесу його обігу» [1, с. 56]. Ю. М. Мануйлович стверджує, що «управління оборотними засобами являє собою комплекс заходів, що спрямовані на забезпечення умов оптимізації та безперервності процесу їх обороту, формування достатнього їх обсягу, раціональної структури й ефективної організації їх використання» [2, с. 133]. А. О. Курстріч вважає, що «управління оборотними активами полягає в пошуку ефективності форм їх фінансування, оптимізації обсягу, удосконаленні структури, забезпеченні прийнятної рівня ліквідності, підвищенні ефективності використання» [3, с. 104]. В. Г. Маргасова, І. М. Сорока зазначають, що «політика управління оборотними активами в основному зводиться до пошуку компромісу між ризиком втрати ліквідності та ефективності роботи» [4, с. 123]. Згідно з позицією О. Б. Ватченко, І. Б. Тахмазова «сукупність процесів формування, фінансування та ефективного використання оборотного капіталу – це політика управління оборотним капіталом» [5, с. 198].

Незважаючи на цілу низку досліджень щодо управління оборотним капіталом, окремі проблеми й досі залишаються малорозробленими та в науковому плані відкритими. Це стосується того, що, по-перше, дуже багато уваги приділяється формуванню і використанню оборотного капіталу на мікроекономічному рівні, нівелюючи вплив макроекономічних чинників; по-друге, недостатньо уваги приділено управлінню фінансуванням оборотного капіталу, тобто джерелам формування оборотного капіталу, а саме – поняття «управління фінансуванням оборотного капіталу» у науковій літературі взагалі не зустрічається.

Метою даної статті є узагальнення теоретичних основ управління фінансуванням оборотного капіталу в частині понятійного апарату та формулювання наукових положень про систему управління фінансуванням оборотного капіталу на різних рівнях економіки.

Управління взагалі – це цілеспрямований вплив з боку управлінських суб'єктів (керівників, менеджерів, певних органів) на певні процеси або на поведінку працівників з метою досягнення заздалегідь запланованого результату. Систему управління слід розглядати як складну систему, що утворена із сукупності взаємопов'язаних елементів, які із застосуванням спеціальних інструментів (вплив, примус, стимулювання тощо) впливають на певні процеси або поведінку людей.

Сучасні дослідники задля характеристики процесу управління використовують поняття менеджменту. Зокрема, А.Г. Загородній та Г. Л. Вознюк у «Фінансово-економічному словнику» [6] визначають менеджмент як «систему управління сучасним виробництвом із використанням наукових методів», а фінансовий менеджмент – як «систему принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів підприємства, організації та оптимізації його грошових потоків».

Російська дослідниця Е. Румянцева визначає менеджмент як систему «управління на рівні підприємства як комерційної організації, підприємницьке управління... Фінансовий менеджмент – управління фінансами підприємства, спрямоване на максимізацію вартості бізнесу та розміру дивідендів акціонерів (інтереси власників), прибутку або мінімізації витрат (інтереси керівництва підприємства), заробітної плати (інтереси працюючих), а також підтримку конкурентоздатності та фінансової стійкості господарюючого суб'єкта (інтереси господарюючого суб'єкта, бюджетів всіх рівнів та суспільства)» [7, с. 352].

Отже, управління фінансуванням оборотного капіталу є складовою частиною управлінської системи. Крім того, на стан фінансування оборотного капіталу в економіці впливають соціально-психологічні чинники, а також макроекономічне середовище, стан ділової привабливості, тенденції розвитку фінансових ринків тощо, тобто об'єктивні економічні процеси. Тому під управлінням фінансуванням оборотного капіталу слід розуміти цілеспрямований вплив з боку суб'єктів управління на процес формування і використання фінансових ресурсів для створення оборотного капіталу з метою досягнення поставленої мети. У запропонованому визначенні акцентується увага на двох ключових моментах – за рахунок яких фінансових джерел слід формувати оборотний капітал (власні, позичені чи залучені фінансові ресурси) і в якому обсязі – для того, щоб досягти певної мети.

Об'єктом управління фінансуванням оборотного капіталу є сукупність фінансових відносин, що виникають у процесі формування та використання оборотного капіталу з різних фінансових джерел. Суб'єктом такого управління є певна уповноважена інституція (орган влади, установа, посадова особа, інвестор), яка здійснює конкретні управлінські дії адміністративно-розпорядчого характеру щодо формування та використання оборотного капіталу. Серед суб'єктів управління фінансуванням оборотного капіталу можемо виділити:

- ✦ *інституції макrorівня* (органи законодавчої влади, органи виконавчої влади загальної компетенції, органи виконавчої влади спеціальної компетенції), основною метою управління фінансуванням оборотного капіталу яких є макроекономічна стабілізація, зниження дефіциту бюджету;
- ✦ *інституції мезорівня* (територіальні органи, галузеві органи), основною метою яких є сприяння економічному розвитку регіонів;

- ★ *локальні інституції* (підприємства, установи організації), основною метою яких є збільшення прибутку та ринкової вартості.

Орган законодавчої влади ухвалює закони, норми яких регулюють фінансові відносини у сфері нагромадження та використання оборотного капіталу. До таких законів можемо віднести Закони України «Про Державний бюджет України» (у ньому, наприклад, визначаються норми про виділення бюджетних коштів для закупівлі природного газу), Податковий кодекс (у ньому визначаються пропорції розподілу створеної вартості, у тому числі та її частина, що залишається в розпорядженні суб'єкта господарювання і яка може бути використана на формування оборотного капіталу), закони про державні закупівлі (у них встановлюються правила здійснення державних закупівель, які є джерелом попиту на оборотний капітал) та ін. Крім того, український парламент має повноваження ухвалювати законодавчі норми щодо кредитування оборотного капіталу.

Органи виконавчої влади загальної компетенції – це суб'єкти, які мають повноваження через застосування економічних інструментів регулювати різні економічні процеси на всій території держави, але при цьому впливаючи на стан фінансування оборотного капіталу. До органів виконавчої влади загальної компетенції слід віднести Кабінет міністрів України (КМУ), Міністерство фінансів (Мінфін), Міністерство економічного розвитку та торгівлі (Мінекономіки), Державне казначейство, тощо. КМУ своїми постановами регулює питання організації обліку оборотних активів, оцінки таких активів, віднесення витрат оборотних активів у податковому обліку. Мінфін та Мінекономіки здійснюють прогнозно-аналітичну роботу (складання прогнозів (зокрема, у процесі проектування державного бюджету) та проведення аналізу макроекономічних тенденцій (здійснення моніторингу споживчих цін на соціально-значущі товари (хліб, гречка, молоко і т. ін.). Мінфін, з метою стимулювання кредитів, що спрямовуються на фінансування оборотного капіталу, випускає боргові зобов'язання. Державне казначейство відповідає за організацію грошового обігу. Мінфін, Мінекономіки приймають типовий порядок визначення норм запасів товарно-матеріальних цінностей.

Органи виконавчої влади спеціальної компетенції наділені управлінськими повноваженнями у визначених (як правило, на рівні окремих секторів економіки) сферах діяльності. До таких органів слід віднести такі звані галузеві міністерства і відомства – Міністерство інфраструктури, Міністерство енергетики та вугільної промисловості, Міністерство аграрної політики та продовольства та ін. Ці органи мають окремі повноваження, що впливають на стан фінансування оборотного капіталу на рівні галузевих природних монополій (НАК Нафтогаз України, ПАТ Укрнафта, ПАТ Укргазвидобування). Вони, зокрема, організують облік та оцінку оборотних активів (наприклад, Міністерство аграрної політики та продовольства приймає накази про затвердження порядку приймання, перевірки та зберігання декларацій про майно; встановлює квоти на продаж

пшениці за кордон, квоти на ввіз м'яса; Міністерство вугільної промисловості вносить зміни до Галузевих методичних рекомендацій з обліку витрат на виробництво готової вугільної продукції), вживають заходів з підтримки платіжної дисципліни та розрахунків між підприємствами галузі (наприклад, Міністерство аграрної політики та продовольства слідує за сплатою податкових платежів, погашенням заборгованості із заробітної плати підприємствами спиртової, лікєро-горілчаної і виноробної промисловості) та ін. Усі міністерства проводять тендерні закупівлі, які впливають на формування оборотного капіталу підприємств.

Територіальні органи влади – це суб'єкти, які мають повноваження здійснення управління на рівні певної території (обласні ради, обласні державні адміністрації, обласні управління органів влади загальної компетенції). Наприклад, обласні управління фінансів здійснюють заходи з підтримки належної платіжної дисципліни та розрахунків на рівні області. Обласні державні адміністрації готують і виконують річні плани закупівель на рік; затверджують норми забезпечення суб'єктів господарювання твердим паливом і скрапленим газом; виконують завдання щодо підготовки житлово-комунального комплексу до опалювального сезону – зокрема, шляхом закупівлі сировини (мазуту, вугілля тощо).

Галузеві органи влади – це органи, які мають повноваження на рівні певної території лише у певній галузі (сфері діяльності). До таких органів слід віднести обласні управління міністерств і відомств (обласне управління транспорту, обласне управління сільського господарства тощо). Такі суб'єкти, виступаючи засновниками державних підприємств та організацій, мають право, як засновники, впроваджувати нові технології фінансової роботи, вносити пропозиції до відповідних міністерств щодо удосконалення механізму державної підтримки підприємств галузі.

На мікрорівні (локальному рівні) представлені підприємства, установи, організації, тобто основні суб'єкти, на рівні яких створюється оборотний капітал. Суб'єкти вказаного рівня в процесі управління фінансуванням оборотного капіталу здійснюють облік та оцінку оборотного капіталу, впроваджують нові технології фінансової роботи, підтримують платіжну дисципліну та розрахунки (зокрема, управляють дебіторською та кредиторською заборгованістю).

Об'єкт та суб'єкти управління фінансування оборотного капіталу в поєднанні з певними завданнями, принципами, функціями та методами становлять систему управління фінансуванням оборотного капіталу (рис. 1).

У процесі управління фінансуванням оборотного капіталу використовуються такі методи – економічні, адміністративно-організаційні, правові. Економічні методи – це ті, які реалізуються через вплив на економічну поведінку суб'єктів фінансових відносин. До них слід віднести кредитування, ціноутворення, планування, податкове регулювання, бюджетне фінансування, фінансовий облік та ін. Адміністративно-організаційні методи – це ті, які реалізуються за допомогою адміні-

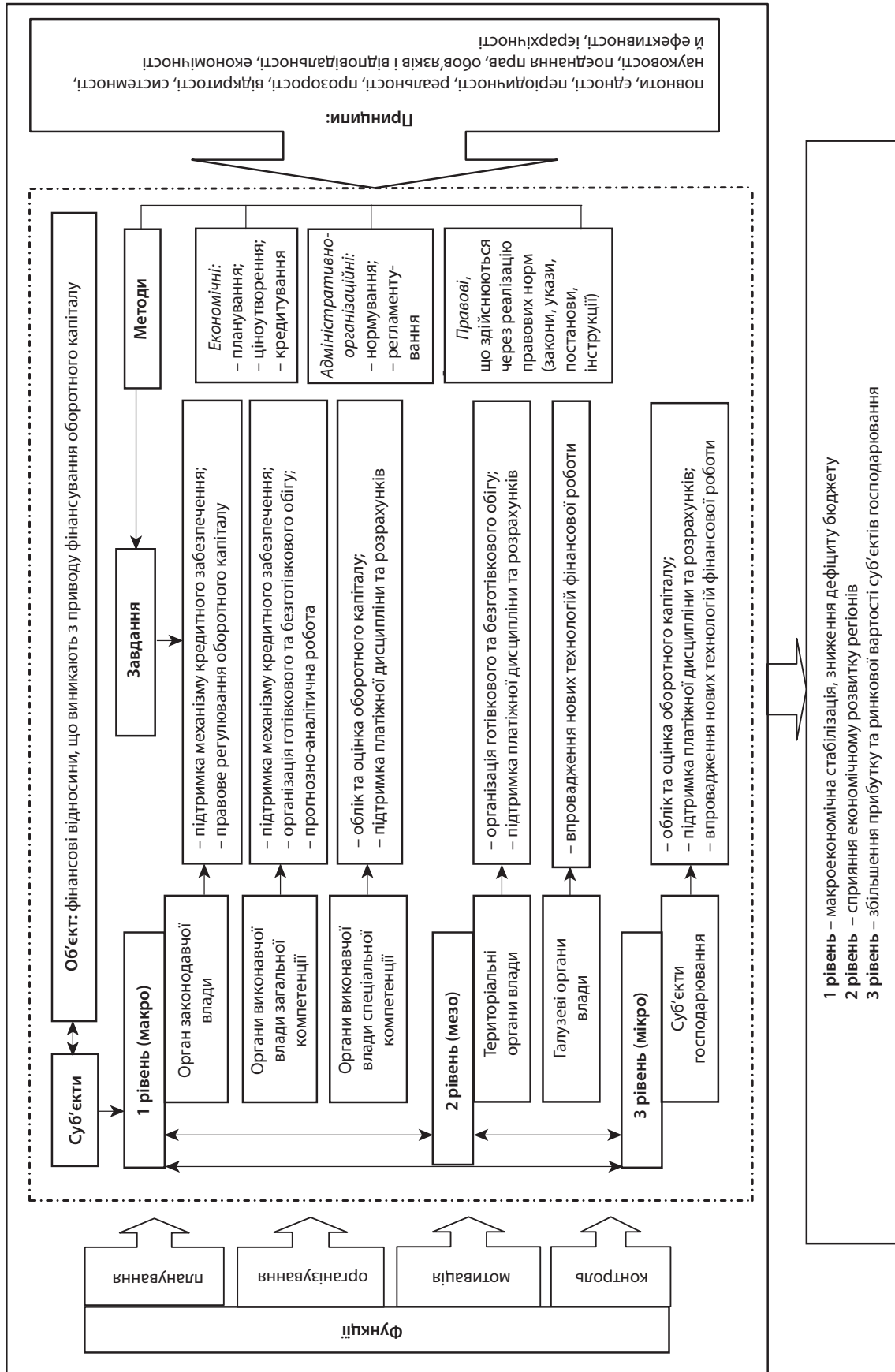

Рис. 1. Система управління фінансуванням оборотного капіталу

Джерело: складено авторами.

стративних приписів (наказів). До них належить нормування, регламентування. Правові методи – це методи, які реалізуються в процесі організаційно-розпорядчої діяльності органів державної влади, яка спрямована на досягнення оптимальних параметрів формування та використання оборотного капіталу.

Система управління фінансуванням оборотного капіталу базується на певних принципах. Сучасний економічний словник пропонує таке визначення: «Принципи: 1) основні, вихідні положення якої-небудь теорії, основні правила діяльності; 2) встановлені, установлені, загальноприйняті, широко розповсюджені правила господарських дій та властивості економічних процесів» [8, с. 258]. Виходячи з такого розуміння принципів економічної діяльності, а також з урахуванням авторської позиції щодо поняття управління фінансуванням оборотного капіталу, можемо стверджувати, що *принципи управління фінансуванням оборотного капіталу* – це основні теоретико-методичні положення, які визначають загальні правила організації фінансового забезпечення процесів відтворення, формування та використання оборотного капіталу на всіх його стадіях. Принципи управління фінансуванням оборотного капіталу повинні системно та електично поєднувати в собі висвітлені у наукових джерелах основоположні принципи менеджменту як науки та принципи державної фінансової політики.

Принцип повноти означає, що управління фінансуванням оборотного капіталу через систему економічного механізму забезпечує повне відображення в системі економічних показників усіх можливих доходів і необхідних видатків від використання оборотного капіталу, виходячи з реалій соціально-економічного розвитку держави. *Принцип єдності* означає поєднання двох складових – підсистеми управління формуванням та підсистеми управління використанням оборотного капіталу. *Принцип періодичності* означає, що оборотний капітал з певною періодичністю проходить певні стадії й кожна стадія розглядається з точки зору найбільш ефективного вирішення задекларованих цілей та завдань. *Принцип реальності* передбачає необхідність реалізації управлінських рішень через складання проектних документів (у тому числі проектів законів, постанов, аналітичних розрахунків тощо) лише на основі реальних тенденцій економічного життя суспільства, включаючи фінансові можливості держави, фінансові результати діяльності підприємств, обсяг грошової маси тощо. *Принцип прозорості* означає необхідність формування такого механізму управління фінансуванням оборотного капіталу, який забезпечує доведення до суспільства та зацікавлених осіб (державних органів, підприємств, міжнародних організацій, наукових установ та ін.) необхідної інформації про стан фінансування оборотного капіталу, а також про ключові рішення, ухвалені в рамках реалізації відповідної державної політики. *Принцип відкритості* означає дотримання відкритості різних управлінських заходів у сфері фінансування оборотного капіталу, у тому числі можливість зацікавлених осіб вплинути на процес вироблення та прийняття рішень. *Принцип системності* означає побудову складових елементів управління фінан-

суванням оборотного капіталу згідно із законами системності, тобто ці елементи мають утворювати систему (сукупність систем, підсистем), яка дозволяє найбільш ефективним шляхом досягти цілей і завдань державної фінансової політики. *Принцип науковості* означає, що управління фінансуванням оборотного капіталу ґрунтується на сучасних наукових положеннях, а управлінські рішення проектується, приймаються та виконуються з використанням сучасного науково-методологічного інструментарію. *Принцип поєднання прав, обов'язків і відповідальності* означає, що механізм управління фінансуванням оборотного капіталу повинен створювати такий порядок взаємодії учасників фінансових відносин, при якому ці учасники одночасно з делегуванням прав отримують і певні обов'язки, за невиконання яких настає відповідальність (наприклад, фінансування державного підприємства для поповнення оборотного капіталу надає йому права розпоряджатися відповідним фінансовим ресурсом, але і викликає обов'язок використовувати ці кошти відповідно до цільового призначення, раціонально та ефективно). *Принцип економічності та ефективності* означає орієнтацію управління фінансуванням оборотного капіталу на реалізацію оптимальних (економічних та ефективних) параметрів функціонування фінансової системи держави, а також підтримку високої ефективності використання оборотного капіталу. *Принцип ієрархічності* означає, що фінансування оборотного капіталу в державі представляє собою процес, який функціонує на різних ієрархічних рівнях, що пов'язані між собою.

Управління фінансуванням оборотного капіталу знаходить свій прояв у реалізації таких функцій, як планування, організація виконання прийнятих рішень, контроль, мотивація. *Функція планування* проявляється через складання прогнозів та планів формування та використання оборотного капіталу на основі аналізу очікуваних тенденцій соціально-економічного розвитку економіки держави, стану фінансових ринків та фінансів підприємств. *Функція організації виконання прийнятих рішень* реалізується через вжиття конкретних практичних дій, спрямованих на формування оборотного капіталу в його матеріально-речовій формі, а також використання цього капіталу відповідно до суспільного призначення. *Функція контролю* реалізується через здійснення особливих контрольних та моніторингових процедур за станом оборотного капіталу. *Функція мотивації* проявляється через ухвалення управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності фінансування оборотного капіталу через підвищення зацікавленості учасників відповідних відносин у кінцевих результатах. Ця функція може реалізовуватися із застосуванням системи економічних стимулів (податкові пільги, кредитні ставки тощо).

ВИСНОВКИ

Новітні прояви економічної кризи засвідчили актуальність гармонізації фінансової політики держави з інтересами підприємств, які нерідко не відчують позитивних наслідків вжиття заходів з фінансової стабіліза-

ції. Тому управління фінансуванням оборотного капіталу доцільно розглядати не лише на мікро-, але і на мезо- та макроекономічному рівнях. Розробка таких науково обґрунтованих принципів є доцільним з огляду на те, що макроекономічні чинники та процеси справляють значний вплив на привабливість усіх видів капіталу, у тому числі й оборотного. Ефективність використання оборотного капіталу значною мірою визначається конкретними макроекономічними тенденціями, зокрема, ставкою відсотка, інфляцією тощо. Тому в основному через нормативно-правові важелі органи державного управління мають можливість сприяти формуванню фінансових ресурсів, які вкладаються в оборотний капітал.

У процесі дослідження удосконалено понятійний апарат через введення нового поняття управління фінансуванням оборотного капіталу, під яким автори розуміють цілеспрямований вплив з боку суб'єктів управління на процес формування і використання фінансових ресурсів для створення оборотного капіталу з метою досягнення поставленої мети. Запропоновано розглядати систему управління фінансуванням оборотного капіталу на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях у розрізі таких складових її елементів, як мета, завдання, об'єкт, суб'єкти, функції, принципи, методи. На загальнодержавному рівні фінансування оборотного капіталу є відображенням як державної економічної політики, так і економічних рішень суб'єктів господарювання. На мезорівні фінансування оборотного капіталу обумовлюється конкретною специфікою суб'єктів господарювання, які функціонують в межах визначеної економічної системи (сектор економіки, галузь). На мікрорівні (на рівні підприємств) управління оборотним капіталом здійснюється задля підтримки нормального господарського процесу.

Гармонізація відносин держави і суб'єктів господарювання сприятиме підвищенню рівня управління фінансуванням оборотного капіталу в економіці України. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Бланк И. А.** Управление активами / И. А. Бланк. – К. : Ника-центр, 2000. – 720 с.
2. **Мануйлович Ю. М.** Проблеми управління оборотними засобами підприємства в сучасних умовах функціонування / Ю. М. Мануйлович // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2009. – № 1. – С. 132 – 135.
3. **Кустріч Л. О.** Підвищення рівня управління оборотним капіталом / Л. О. Кустріч // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2010. – № 3. – Т. 1. – С. 103 – 106.
4. **Маргасова В. Г.** Особливості управління оборотними активами підприємств харчової промисловості України / В. Г. Маргасова, І. М. Сорока // Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія 1: Економіка. – 2013. – Вип. 2. – С. 121 – 124.
5. **Ватченко О. Б.** Управління оборотним капіталом підприємства / О. Б. Ватченко, І. Б. Тахмазова // Економічний простір. – 2011. – № 50. – С. 193 – 200.
6. **Загородній А. Г.** Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, А. Г. Вознюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cyclop.com.ua/content/view/1574/1/1/40/#12912>

7. **Румянцева Е. Е.** Новая экономическая энциклопедия / Е. Е. Румянцева. – [3-е изд.]. – М. : Инфра-М, 2008. – 826 с.

8. **Современный экономический словарь** / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – М. : ИНФРА-М, 1996. – 496 с.

REFERENCES

- Blank, I. A. *Upravlenie aktivami* [Asset Management]. Kyiv: Nika-tsentr, 2000.
- Kustrich, L. O. "Pidvyshchennia rivnia upravlinnia oborotnym kapitalom" [Increased working capital management]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia "Ekonomichni nauky"*, vol. 1, no. 3 (2010): 103-106.
- Manuilovych, Yu. M. "Problemy upravlinnia oborotnym zasobamy pidpriemstva v suchasnykh umovakh funktsionuvannia" [Problems of working capital enterprises in modern conditions of operation]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia "Ekonomichni nauky"*, no. 1 (2009): 132-135.
- Marhasova, V. H., and Soroka, I. M. "Osoblyvosti upravlinnia oborotnymy aktyvamy pidpriemstv kharchovoi promyslovosti Ukrainy" [Features of current assets of the food industry in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Chernihivskoho derzhavnoho instytutu ekonomiky i upravlinnia. Seriiia "Ekonomika"*, no. 2 (2013): 121-124.
- Rumiantseva, E. E. *Novaia ekonomicheskaia entsiklopediia* [New economic encyclopedia]. Moscow: Infra-M, 2008.
- Rayzberg, B. A., Lozovskiy, L. Sh., and Starodubtseva, E. B. *Sovremennyi ekonomicheskiy slovar* [Modern Dictionary of Economics]. Moscow: INFRA-M, 1996.
- Vatchenko, O. B., and Takhmazova, I. B. "Upravlinnia oborotnym kapitalom pidpriemstva" [Working Capital Management Company]. *Ekonomichniy prostir*, no. 50 (2011): 193-200.
- Zahorodnii, A. H., and Vozniuk, H. L. "Finansovo-ekonomichniy slovnyk" [Financial and economic dictionary]. <http://cyclop.com.ua/content/view/1574/1/1/40/#12912>